

Fragment relacji świadka historii

ZUZANNA RZĄSA

ur. 1934, Budzanów

Zakres terytorialny i czasowy	Piława Dolna, 1947
--------------------------------------	--------------------

Przeprowadzka do Piławy Dolnej

Mieszkamy koło Nowej Soli. Wieś nazywa się Zaborów [powinno być Przyborów – dop. red.]. Moja siostra z bratem poszli do pracy do Nowej Soli. Chodzili tam pieszo, jeździli rowerami. Mój brat miał kolegę z wojny w Piławie Dolnej. Pisali do siebie listy. Nas było czworo dzieci dorastających, to przydałoby się z czegoś żyć. Ten kolega pisze:

Ludwik, przyjeźdź do Piławy. Tutaj gospodarstwa dają po Niemcach. Pszenicy dużo, zboże, pola ile zechcesz. Z tego się żyło. Mój brat przyjechał do Piławy. Ten kolega miał siostrę, pannę. Liczyli, że może się z nią ożeni. Ale nie doszło do tego małżeństwa. Brat wysoki blondyn, wojskowy, włosy falowane, kręcone. Ładny chłopak był. Drugi brat troszkę niższy, miał czarne włosy falowane. Piękni chłopcy byli. No i jedziemy do Piławy. Już zamówili, uruchomili wszystko. Wagon już trzy dni stoi na bocznicy. Mama miała zrobiony rozczyń na chleb w piecu, bo brat był murarzem i zbudował piec chlebowy. Zostawiła sąsiadce ten rozczyń na chleb, bo trzeba się ładować. Przyjechaliśmy do Piławy tym transportem. Trzeba się wyładować z pociągu. Przyjechali po nas furmankami. Okazało się, że w tym gospodarstwie, co my mamy zająć, mieszka ktoś inny i nie chce nas wpuścić. No i nie mamy się gdzie podziać. Trzy tygodnie na podwórku, na tych wozach koczowaliśmy, bo nie było już mieszkań. Ludzie przyjeżdżali tutaj ze Wschodu, z centralnej Polski, bo na Zachodzie domy dają. Tam były słabe domy, słabe budynki, a tutaj murowane domy. Nagromadziło się tyle ludzi i ze Wschodu, i z centralnej Polski. W końcu moi bracia, jeden po wojnie, drugi po wojnie, poszli do urzędu i mówią, jaka sprawa. Wsadzili nas do starego, walącego się domu. A tutaj gospodarstwo już zajęte przez innych Polaków gospodarzy. Przemieszkaliśmy tam półtora roku.

Data i miejsce nagrania	8 września 2021, Dzierżoniów
Rozmawiał/a	Beata Hebzda-Sołogub
Redakcja	Jadwiga Horanin
Prawa	Forum Dialogu Między Kulturami